

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/39/2018
Identifikačné číslo spisu:	4415223298
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:4415223298.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: N. Q., nar. A. a J. Q., nar. XX. februára XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, bývajúcich u matky, deti rodičov: matky I. R., bývajúcej v D., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Ema Zacharová, advokát, s.r.o., so sídlom v Nových Zámkoch, Forgáčova bašta 5676/7, a otca N. Q., bývajúceho v J., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Magyerka, s.r.o., so sídlom v Nových Zámkoch, Ernestova bašta 2, o návrhu matky na zvýšenie výživného a o návrhu otca na zníženie výživného, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 11 P 305/2015, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 7. septembra 2017 sp. zn. 12 CoP 4/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ rozsudkom z 21. marca 2017 č. k. 11 P 305/2015-343 zmenil rozsudok okresného súdu zo dňa 10. mája 2010 č. k. 6 C 42/2010-30 v časti o výživnom na maloleté deti N. a J. Q. tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. N. zo sumy 90 eur mesačne na 150 eur mesačne a na mal. J. zo sumy 70 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne, ktoré je otec povinný uhrádzať k rukám matky počnúc dňom 1. januára 2016. Zročné výživné na mal. N. za obdobie od 1. januára 2016 do 31. marca 2017 vo výške 900 eur otca zaviazal uhrádzať v troch splátkach po 300 eur mesačne a zročné výživné na mal. J. vo výške 1 200 eur zaviazal otca uhrádzať v troch splátkach po 400 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok. Ďalším výrokom návrh otca na zníženie výživného zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Po právnej stránke aplikoval § 28 ods. 1, 2, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. V odôvodnení po vecnej stránke uviedol, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom (z 10. mája 2010 č. k. 6 C 42/2010-30, ktorým bolo manželstvo rodičov detí rozvedené a zároveň bola schválená dohoda rodičov o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matke a o povinnosti otca platiť výživné na mal. N. 90 eur

mesačne a na mal. J. 70 eur mesačne) došlo k zmene pomerov na strane maloletých detí, ktoré sú už žiakmi druhého ročníka základnej školy, s čím sú spojené zvýšené náklady týkajúce sa ich fyzického rastu (ošatenie, strava), ako aj školských potrieb a podobne. Napriek tomu, že otec je v súčasnej dobe nezamestnaný a podľa jeho vyjadrenia nemá žiadny príjem, okresný súd rozhodol tak, ako je vyššie uvedené. Pri určovaní výživného vychádzal z toho, že otec mal príjem cca 1 400 eur v čistom, ktorého sa vzdal, keď ukončil pracovný pomer zo zdravotných dôvodov, avšak tieto hodnoverne nepreukázal. Súd prvej inštancie zohľadnil nielen faktické príjmy otca, ale aj jeho objektívne možnosti, ktorými sú vek, zdravotný stav, kvalifikácia, odbornosť, vedomosti, pracovné skúsenosti, situácia na trhu a podobne. Otec je vyučený stolár a táto profesia je nepochybne žiadaná, preto mal za to, že ak by sa otec zamestnal, mohol by dosahovať príjmy, ktoré by mu umožňovali plniť si riadne vyživovaciu povinnosť voči svojim maloletým deťom. Poukázal na zníženie príjmu matky od posledného rozhodovania a tiež na to, že matka sa o deti aj osobne stará. Uviedol, že matka je spoločníčkou a konateľkou v viacerých spoločnostiach, a preto je v jej možnostiach a schopnostiach zabezpečiť si vyšší príjem. Pri zvýšení výživného súd vychádzal z odôvodnených potrieb maloletých detí v súvislosti s ich výživou a výchovou. Vyživovaciu povinnosť zvýšil od 1. januára 2016, teda nie od 1. januára 2015, ako požadovala matka, ktorá návrh na súd podala dňa 15. decembra 2015, pretože nevidel žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle Zákona o rodine, ktoré by odôvodňovali zvýšenie výživného späť. Zročné výživné na mal. N. 900 eur (60 eur x 15 mesiacov) a na mal. J. 1 200 eur (80 eur x 15 mesiacov) povolil súd prvej inštancie za uvedené obdobie od 1. januára 2016 do 31. marca 2017 otcovi splácať v uvedených splátkach podľa § 232 ods. 1, 2, 3, 4 CSP, pretože príjem otca ani jeho majetkové pomery neumožňujú otcovi zročné výživné splatiť naraz. Návrh otca na zníženie výživného na 50 eur na každé dieťa zamietol a o trovách konania rozhodol v súlade s § 52 CMP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom zo 7. septembra 2017 sp. zn. 12 CoP 4/2017 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP vo výroku o zvýšení výživného, o zročnom výživnom a o trovách konania potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolaťel“) na pošte 20. novembra 2017 dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil z § 420 písm. f/ CSP. Namietaný procesný nedostatok videl v tom, že odvolací súd sa podľa jeho názoru nevysporiadal so všetkými výroky napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu, nezohľadňoval ním uvádzané tvrdenia v zmysle listinných dôkazov. Navrhol rozhodnutie krajského súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť, resp. zmeniť tak, že ho zaviazhe povinnosťou prispievať na výživu maloletých výživným v menšej miere.

4. Matka maloletých detí v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť. Súčasne žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný a je v záujme detí jeho zvýšenie, aby bolo postačujúce k uspokojovaniu ich odôvodnených základných a bežných potrieb.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po preskúmaní veci dospel k záveru, že dovolanie otca treba odmietnuť.

7. Konanie o návrhu matky na zvýšenie výživného a o návrhu otca na zníženie výživného patrí medzi konania v o veciach starostlivosti súdu o maloletých, t. j. medzi mimosporové konanie, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 111 a nasl. Civilného mimosporového poriadku, zákona č. 161/2015 Z.z. (ďalej aj „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, t. j. zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej aj „CSP“). To platí i pre konanie o dovolaní. Keďže CMP neustanovuje inak, bolo potrebné na dovolacie konanie v danej veci aplikovať CSP.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne (a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania) a subjektívne (osoba oprávnená podať dovolanie). (Ficová a kol. Občianske procesné právo. Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344). V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie.

13. Vychádzajúc z uvedeného (bod 12 tohto rozhodnutia) dovolací súd zistil, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), ktoré dovolanie spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP) a dovolateľ v ňom napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým vo veci samej potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

14. V danom prípade otec maloletých detí prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprel o nevysporiadanie sa so všetkými výrokmi napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a nezohľadnenie jeho tvrdení. Taktiež namietal nedostatky v procese dokazovania.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny

proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa a ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom, či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

19. Dovolací súd v súvislosti s námietkou dovolateľa o porušení § 420 písm. f/ CSP nevysporiadaním sa odvolacím súdom so všetkými výrokmi súdu prvej inštancie, ktoré uviedol v odvolaní konštatuje, že táto námietka je neopodstatnená. Keďže v rámci predmetu konania súd prvej inštancie opätovne komplexne posudzoval zmenené pomery účastníkov konania, ktoré majú vplyv na zvýšenie alebo zníženie výživného na maloleté deti, a ak rozhodol (rozsudkom č. k. 11 P 305/2015-343) o zmene výživného, rozhodol tak aj o návrhu na zníženie výživného zo strany otca maloletých detí. Vo väzbe na uvedené potom rozhodoval aj odvolací súd na základe odvolania otca proti rozsudku súdu prvej inštancie.

20. Pokiaľ otec maloletých mal za to, že odvolací súd sa v rozhodnutí nevysporiadal so všetkými jeho odvolacími námietkami a nezohľadnil jeho tvrdenia, dovolací súd vo väzbe na bod 19. toho rozhodnutia poukazuje na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

21. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedenie ustanovení, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlenie právnych úvah, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

22. Dovolateľ ďalej namietal nedostatky v procese dokazovania, keď súdy nižšej inštancie nedoplnili dokazovanie, resp. nevykonali ním navrhnuté dôkazy, k čomu dovolací súd uvádza, že už podľa

predchádzajúcej úpravy (O.s.p.) dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového i mimosporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe čoho je vyššie uvedená námietka dovolateľa nedôvodná.

23. So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd dovolanie otca maloletých detí ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.